

Naš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „Slovenska Gospodinja“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2.50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vpisane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I.

V Kamniku, 1. aprila 1905.

Štev. 13.

Slovinci in vlada.

Es gibt vielleicht kein zweites Volk, das soviel zu erdulden vermag, als die Südslaven. (Morda ga ni več naroda, ki bi lahko toliko pretrpel, kakor Jugoslovani.)

Franc Herczeg.

Že nebrojkrat so povzdignili posamezni Slovenci svoj glas in očitali naši vladi nepravilnost. Stališče, ki je zavzema napram našemu narodu, pomenja naravnost ruin Slovincem, ker naš neprijatelj ni toliko Nemec in Italijan samobsebi, ampak vlada. Nemec in Italijan stojita proti nam v odprti areni, njun namen, zatreti naš narod, je očitiden, in vse drugače je biti boj z nasprotnikom, ki ga imamo pred seboj, kakor pa s sovražnikom, ki tiči skrit za grmom in preži na nas iz zasede. Tak boj je neprimeren reprezentaciji, ki jo nazivljejo vlado. In naj si bo to že centralna ali pa administrativne panoge posameznih kronovin. Slednje so krive še več, ker so jim vendar posamezni krajevni odnošaji podrobneje znani.

Nemec in Italijan je največ na tem, da vzame Slovincem denar, osebno lastnino. Ali naša vlada gre še korak dalje: ona nas hoče po vsej sili celo duševno ubiti, vzeti nam hoče sleherno priliko, da se povzdignemo kulturelno višje, ker ve, da se ji narod brez intelektualne zavednosti in naobražene samostojnosti ne more upirati in da je tako ljudstvo slepo orodje v njeni po vojskah s krvjo omočeni roki. Mi ji dajemo sleherno leto na tisoče in tisoče kron davka: v svrhu vladnih interesov so izdihovali naši sinovi svoje duše na bojiščih Evrope in Amerike; plačujemo ji še zdaj znaten krvni davek in kaj stori vlada za nas v znak svoje hvaležnosti?

Mi gotovo nočemo apelirati zgolj na hvaležnost ali usmiljenje — to bi bilo tudi preponiževalno za nas. Mi imamo pravico in naša dolžnost je, da zahtevamo pravico. To, kar počenja z nami vlada, je največji greh, ki ga je mogel vprizoriti kdo na telesu našega naroda. Ta dejstva stoje z Efijskatom v približno podobni si vrsti.

Čehi na slovanskem jugu.

Potopisne črtice. Piše Franjo Krašovec.

(Nadaljevanje.)

Prečuta noč na tivolskem travniku. — Odhod iz Ljubljane v ponedeljek 18. julija. — Posebni vlak s 1200 potniki! — Sokoli potujejo v občanskih krojih. — Logaški tamburaši. — Tamburica tipično jugoslovansko glasbilo. — Postojna slavnostno odjevanje. — Entuzijastičen sprejem Čehov. — Pohod slavnoznane jame. — Na obedu pri „Ogrski kroni“. — Ubogi natakariji! — „Mi chće-me jísti!“ — Slovo od Postojne. — Kras. — Nabrežina. — „Morje! Morje!“ — Miramar. — Neuljudni uslužbenci. — Trst.

Odhod posebnega vlaka čeških izletnikov v Trst je bil določen na ponedeljek 18. julija ob 7. uri zjutraj. Že pred šestimi je bil ljubljanski kolodvor napolnjen češkega občinstva. Nekoji niti spali niso, ter so, ko je šele ob zori minula ljudska veselica v Tivoliju, prišli naravnost na kolodvor. To je bilo vrvenja v tem velikanskem vlakcu, ki se nas je v njem nakopičilo okoli 1200 oseb! Izmed Slovincem sem bil menda jaz — žal — sam; drugi so se prepozno zglasili. Po sedmi smo zapustili Ljubljano. Solznih oči so se mnogi Čehi poslavljali od bratov Slovincem, ki so se mnogoštevilno zbrali na kolodvoru.

Vreme nam je bilo izredno naklonjeno, nebo jasno kot ribje oko. Prvi pozdrav je bil v Borovnici. Tu so se zbrala narodna društva ter požarna bramba, koje krasna uniforma je Čehom posebno ugajala. Čas je bil odmerjen kratko; jedva smo zažili par trenutkov iskrenega pobratimstva, že smo morali zasesti

Vladi služi militarizem v to, da ima moč in spričo te moči nam je nemogoče, upreti se temu ravnanju. Navezani smo le na samopomoč in na samozobrazbo. Ta sredstva so gotovo zelo elegantna, če jih primerjamo s trdim ravnanjem, ki je ima vlada na svojem dnevnem redu, ali vsak resen človek uvidi, da je ta naš fleuret le šibko orožje in le v malo kos naši vladi.

V slovenske pokrajine nam pošilja ljudi, ki se jim niti ne sanja ne o naših razmerah, ki jim ni poznan niti naš jezik niti naš razvoj, katerih čuvstvo ni družega kakor skrajni šovinizem in iz tega izvirajoča nadutost posameznikov.

S tem pa nikakor nočemo trditi, da ne bi bil kranjski deželni predsednik g. baron Hein celo zelo zmožen in talentiran administrativen uradnik, ali vsakdo si je že davno na jasnem, kako neprijazen je on našemu narodu in kako velika neprevdarnost je bila, postaviti Nemca — in tu še g. Heina — na čelo veliki večini slovenskega naroda. Kdo si more tudi misliti, da bi bili takemu človeku količkaj na srečo slovenski interesi? Kaj je storil on za naš narod, za slovenskega kmeta in delavca, ali pa za našo izobrazbo?

Gospod Hein sam čuti, kako jo je nesrečno zavozil. Tudi še nekje drugje! To, kar vedo v ministrstvu, to se zve tudi pri nas, če tudi ni med nami veleposestnikov-baronov . . .

Stališče reprezentanta kranjske vlade je tako omajano, da se ni treba gotovi stranki na Kranjskem prav nič truditi, da bi se ga iznebili. Nihče si ne želi tako iz Kranjske, kakor ravno gospod Hein s a m. —

Da se godi Slovincem po drugih kronovinah celo slabši, je več kot očitno.

Da so pa razmere na Kranjskem kaj drugačne, bi gotovo to na sosednje dežele zelo ugodno uplivalo. Osrednja slovenska dežela — Kranjska — bi bila trdna moralna opora Slovincem po drugih deželah. Ko bi ne preganjali na Kranjskem tako slovenski

svoje prostore. Zastave so se klanjale, naš vlak pa je drvil dalje . . .

Mimogrede omenjam, da so Čehi-Sokoli došli iz Češkega v Ljubljano v sokolskih krojih. Na daljši poti Ljubljana-Trst-Benetke pa so jih zamenjali z občanskimi, deloma ker je bil izlet v Benetke splošen ter bolj občanski kot oficijelno-sokolski, deloma pa, ker bi mogle rudeče košulje Lahe v trojedinem kraljestvu razburiti ter bi nam mogla činiti italijanska vlada kake neprilike.

Čehi so se interesovali za vsak pojedini pojav na zemlji slovenski. Vseobče mnenje je bilo, da proga Ljubljana-Postojna zdaleka ni tako romantična kot gorenjska. Kako jih je v tem oziru šele razočaral Kras!

V Logatecu so nas sprejeli sijajno. Tu so nas pričakovali vrli logaški tamburaši in ko je vlak vozil v postajo, so začeli krepko udarjati „Sokolsko.“ Navdušenje Čehov je bilo nepopisno. Kakor ima sokolstvo in z njim spojena narodnostna ideja svoj vir v Čehih, tako je izšla milodoneča tamburica iz Jugoslovanov in gotovo je bilo mnogo Čehov, ki so jo čuli prvič v življenju! Kaj čuda, da je bilo med severnimi brati tako iskreno oduševljenje za to tipično glasbilo Jugoslovanov?! Vse je poskakalo z vlaka in hitelo h krogu tamburašev. Mogočno so se dojmili čuta polni zvoki muzikaličnih polabskih sinov in hčerá; omamljeni so stali in prisluškovali tužno mehkim melodijam o „Strunah“, „Luna sije“, „Je pa davi slanica padla“ itd. Zavzetja in navdušenja polni so

mislečih uradnikov, bi se to tudi po sosednjih deželah ne moglo vršiti v tej meri, kakor se prigaja to vsak dan.

V očigled vsem tem nepobitnim resnicam se vprašamo: Kdaj meni izpremeniti vlada to svoje nam tako neprijazno stališče?

Državni zbor.

318. seja.

Na dnevnem redu je poročilo imunitetnega odseka. Brez debate se sprejme izročitev poslancev dr. Žitnika, Bergerja, Steina, Elderscha, Herzoga, Daszynskega in Malika.

Velika debata se vname pri poročilu imunitetnega odseka za izročitev Vsenemca Haucka, ki je obenem odgovorni urednik lista „Alldeutsch. Tagblatt.“ Ta list je objavil pred časom članek, v katerem se norčuje iz hostije. Dr. Lueger je porabil ta slučaj in vložil je interpelacijo, vsled katere se je naročilo imunitetnemu odseku preiskati vso zadevo. In ta je res predlagal izročitev poslanca Haucka vsled imenovane članka, odklanjal pa je prošnjo sodišča, da izroče Haucka še zaradi razžaljenja Nj. Veličanstva.

V debato je posegel kot prvi govornik Rieger (socialni demokrat), ki je dejal, da je sicer ateist, ker veruje več pridobitvam in iznajdbam naravoslovja, kakor pa dogmam, vendar čuti kot svojo dolžnost, varovati in spoštovati verska čuvstva vseh drugih ljudij. Obsoja sicer ton inkriminiranega članka, ki je imel še največ podobnosti surovemu zasramovanju, ali za izročitev Haucka vendar ne more glasovati. Ravno tako odločno stališče, ki je zavzema napram načinu takega pisarenja (kaj bi šele dejal, ko bi čital „Vahtarico“?!) pa ima tudi proti temu, da se postavi za odgovornega urednika političnega lista * tak mož, ki ga ščiti poslanska imuniteta, ker potem

* Taki listi so: „Alldeutsches Tagblatt“, „Slovenec“, „Slov. Narod“ itd.

mnogi sklenili, da i v zemljah svetovaclavske krone vpeljejo tamburaške zборе.

Že kliče parni stroj na odhod, vlak se polni, Čehi pa poneso seboj najmilejše spomine na zvočne akorde jugoslovanske tamburice. Vlak se pomika, prapori se klanjajo k tlom, s perona gromko doni slovanska marzeljeza „Hej Slovani!“; še v daljavi se čuje nje odmev. — Vlak je izginil iz vidika.

Prihodnja postaja je bila Postojna. Prostori ob oknih se polnijo, radovednost se stopnjuje: kak bo sprejem, kako izgleda slavnoznana postojnska jama? . . .

Bližamo se Postojni. Glej, na vseh gričih in vrhovih vihrajo slovenske trobojnice! Na razvalinah postojnskega gradu se zavali dim, gost dim, možnarjev grom pretresa ozračje. Že se od daleč svetli veliki postojnski kolodvor; čudno: tudi kolodvor je v zastavah! Že hrešče kolesa, vlak zastavlja . . . Godba na kolodvoru ognjevito vdarja „Naprej zastava Slave!“ . . . Naroda, navdušenega slovenskega naroda, vrlih zavednih Postojnčanov, verne narodne inteligence, narodnih gospâ in gospic, nadobudnega dijaštva, rokodelstva in gruče čilih, kremenitih Kraševcev, glej, vsega se je zbralo na stotine!! . . . Čehi v svoji navdušenosti za Slovence kličejo brezizjemno „Živio!“ Slovenci zopet „Na zdar!“ Kakor na dogovor in vendar vse tako neprisiljeno, prisrčno! Že si hrabri sinovi Prokopa in Žižke stiskajo roke s Slovenci, kakor oddavna dobri znanci ter si dajo i posla brhke Slovenke, pripenjajoč vonjajoče šopke na

ni nedotaknjen samo urednik, ampak tudi list. Imuniteta poslanca se na ta način zlorablja, ker služi tako posameznikom za to, da si delajo iz tega bogate dohodke. Vsak list, ki si je zbral poslanca kot svojega odgovornega urednika, ima na sebi ne le veliko porcijo figarstva, ampak tudi veliko brezbrčnosti. Prigoditi se zna, da meče tak list čast privatnih oseb dolgo časa po blatu, ne da bi se mu moglo priti do živega. Če tudi se nahajajo v tej zbornici poslanci, ki nimajo v sebi toliko čuta, dolžnosti in samospoštovanja, da bi odklonili prevzeti poniževalno in sramotilno vlogo imuniziranja kakega časopisa, vendar bo moralo zakonodajalstvo kaj odločiti v tej pereči točki.

Rieger utemeljuje še nadalje svoja izvajanja, zakaj ne glasuje za izročitev poslanca Haucka: religiozne določbe izda cerkev lahko svojim vernikom, država sama pa ne more dati nobenih takih, pač pa samo političnih. Torej je tudi Haučkova krivda le političnega značaja in ne religioznega. Po stari navadi pa ne izroči zbornica nobenega poslanca, ki je obtožen političnih deliktov in zato tudi upa, da ne izroči Haucka sodišču. Ko omenja še Rieger inkvizicijo in rimski katolicizem, nastane med krščanskimi socialisti buren hrup. Rieger še vedno nadaljuje s svojimi napadi.

Odgovarja mu Schöpfer, da spada češčenje in istinitev hostije med glavne cerkvene dogme in da je on v verskem oziru zelo tolerant, ker spoštuje vsako versko naziranje. (Schulmeier: Kako zasramujete hostijo starovercev?)

Predno se sklone konec debate, govori še Nemeč dr. Schlegel, katerega govor poslanci neprenehoma prekinjajo z medklici. Ko pravi: hitim h koncu, mu zakliče Berger: hvala Bogu! Takoj za tem se tudi res debata konča.

Pri glasovanju je bil sprejet predlog za izročitev Haucka z 132 glasovi, proti 32.

Nato pride na vrsto drugi predlog za izročitev poslanca grofa Sternberga, ki je — kakor bo našim cenjenim čitateljem še v spominu — oklofutal ces. svetnika Penižka, dopisnika „Narodnih listov.“

Sternberg se zagovarja sam in v resnici je vzbudil obilo smeha in zabave med poslanci, ki so se kar prerivali okrog njega. Njegov zagovor je povzročil cele salve smeha. Nekaj primerov: Klofuta (Watsche) je nekaj mednarodnega. (Velik smeh.) Po celem svetu jo dajo in prejemajo. (Iznova velik smeh.) Ponosen sem na to, da sem delil že po vseh deželah klofute. (Burna veselost.)

Ker napada grof Sternberg tudi „Narodne listi“, se oglasi za besedo še Mladočeh Klumpar, ki pove, da je grof S. človek, ki je danes to, jutri kaj drugega. Zdaj se bo potegoval za samostojnost češke kraljevine, zdaj bo denunciral zopet učitelje, češ, da navdušujejo ti mladino za krono sv. Vavclava.

Predlog imunitetnega odseka za izročitev grofa Sternberga je sprejet malodane enoglasno.

prsa bratom Čehom. Komaj malce poleže valovje prvega navdušenja, spregovori načelnik postojnske občine pozdravni govor, večkrat prekinjen po pritrditvi množice, in odličen Čeh mu navdušeno odgovori v ime došli gostov.

Na to smo se razporedili in z godbo na čelu odkorakali v trg. To je bil dan velikega slavlja za Postojno! Res, da je Postojna že gostila sinove vseh izomikanih narodov, da je pozdravljala kronane glave, ali kaj to v primeri s tem, ako narkrat prispe dvanajst sto najodličnejših zastopnikov onega naroda, ki nam je po legi tako daleč, a po jeziku, krvi in sreču tako blizu, da ne rečem najbližji, ki čuti z nami eno, ki se tako hrabro za nas poteza, da se mi tega niti dostojno ne zavedamo! Kaj takega ni Postojna videla, odkar stoji, odkar je svetu znana njena slavna jama!

Prispeli smo po prašni cesti — prah se je dvigal kot bi stopal polk vojakov — do „Narodnega hotela“. „Rusi so! Rusi so!“ je šumelo med vrstami. V resnici je bilo tu zbranih nekoliko Rusov, ki so, vračajoč se iz Italije, se vstavili v Postojno ter začevši o prihodu Čehov, jih čakali pred „Narodnim hotelom“. Navdušeno menjajo pozdrave! „Na zdar Rusové! At' žijí Rusové!“ so vsklikali Čehi.

V trgu vse vihra v zastavah, okna so okrašena s cvetjem. Po senčnatem lipovem perivoju korakamo k glavnemu vhodu v jamo. Komaj vstopimo, nas objame hlad. Krasot postojnske jame ne bom opisoval.

Kriza na Ogrskem.

Cesar se je preselil iz Dunaja v Budimpešto, da je bližje ogrskim poslancem, ki jih je sprejemal kar zapored v posebnih avdijencah. Izprva je bilo malo upanja od teh pogajanj, ker poslanci so baš tako brezuspešno prihajali kakor odhajali. Niti Košutov sprejem pred krono, ki je povzročil vendar tako senzacijo vseh političnih krogov, ni rodil zaželenih uspehov. Zdi se, da si je hotela pridobiti vlada časa, da vpliva ta pomirjevalno na razburjene duhove. Ali to njeno omahovanje in neodločnost je rodilo najbujnejšo fantazijo v glavi ogrskih časopisov. Nek list je celo vedel povedati, da nameravajo ubiti opozicijo s tem, da pošljejo parlamenta za dve tri leta domov in vlada bo gospodarila z ex lex stanjem.

V zadnjih dneh so bili sprejeti pred krono: finančni minister Lukacs, Wekerle, grof Khuen Hedervary, Tisza, Szell, prezidij zbornice, in zdi se, da je imela nekaj uspeha šele avdijenca avstro-ogrskega poslanika na berlinskem dvoru Szögyenyja. Ta naj bi bil povdarjal pred krono, kako je mogoče rešiti krizo parlamentarnim putem.

Če tudi še ni jasno, v koliko se ujemajo te trditve z dejanskimi okolnostmi, vendar se lahko reče, da se je obrnila kriza na boljše. Grof Andrassy, ki se je že davno odpovedal sestavi novega ministrstva, bo zopet sprejet v avdijenci, in mogoče se mu posreči to pot po kroni poverjena mu naloga; zlasti ker sta odjenjala tako Tisza kakor Košut nekaj od svojih zahtev.

Mogoče je pripomogel k tej popustljivosti in nenavadni prijaznosti tudi dvorni diner, pri katerem je bil kralj izvanredno dobre volje. Ogovoril je vse povabljenе poslance, med njimi tudi Košuta.

Razumljivo je, da so se zbrale takoj po pojedini posamezne politične stranke h konferencam. Od teh sklepov bo odvisno, ali je res mogoče rešiti krizo s parlamentarnimi sredstvi, ali ne.

Bolgarska.

Kakor znano, je obiskal bolgarski knez vse večje evropske dvore. Pravijo, da je bilo to v zvezi s tem, ker menijo proglasiti Bolgarijo za samostojno kraljevino. V ta namen naj bo že vse pripravljeno, vsi večji dvori se strinjajo s to namero. — Bolgarski knez Ferdinand je bil pred nedavnim tudi v Parizu, kamor je prišel popolnoma incognito. Zdaj je dobil tudi uradno povabilo francoske republike, naj pride na obisk. To potovanje naj bo v juniju t. l.

Makedonija.

Turška se vedno boji novih ustaj, zato pomnožuje svoje čete ob mejah. Bolgarski očita, da podpira vstaško gibanje. Zato je ukazal bolgarski vojni minister zastražiti meje kar najstrožje in poslati vse vstaše po odgonu v notranjo deželo. Če ne bi to izdalo, proglasi na mejnem pasu v širjavi 30 km obredno stanje.

Dvomiti je, ako bi te odločbe kaj izdale, ker je turško vojaštvo zelo nasilno in naj bo pripravljenih

Kateri malo imovitejši Slovenec še ni bil v njej?! Tiste pa, ki še niso bili v njej, opozoril bi na Kostov nedosegljivi opis postojnske jame, ter da si ta biser naše tužne domovine čim preje ogledajo. Da so Čehi glasno izražali svoje začudenje o krasoti in veličastnosti jame, kdo bi o tem dvomil?

Obedovali smo v hotelu „pri ogrski (!) kroni“. Da ni najti v Postojni hotela, v katerem bi moglo obedovati okolo 1200 oseb, se razume. I prestolni Dunaj bi težko zmogel tak hotel. Vendar tisti, ki so si že v naprej naročili v Šulcovi pisarni potovalni blok, so imeli — 425 jih je bilo — predplačani obed in ti so obedovali na vrtu hotela „ogrske krone“. Ostali so zavzeli vse prostore postojnskih gostiln. Vročina je bila posebno za Čeha nestrpna; po mučnih dušnih efekatih pri sprejemih in dolgi hoji po jami prišli so žejni in lačni v omenjeni hotel. Natakariji, ki jih je bilo samo 5 ali 6, nikakor niso mogli brzo postreči toliki množici. Reveži so itak trpeli in skakali, da so vzbujali usmiljenje in smo mislili, da si polomijo noge. Ali želodec je hud gospodar. Zategadelj so Čehi začeli kličati enoglasno sekajoč zloge: „michce-me jisti!“ (hočemo jesti!) in „chce-me pi-vo!“ (hočemo piva!) Svojo željo izražajoč so sekali zloge, da bi se jih lažje razumelo. Čudil sem se vstrajnosti točajev, kajti do prve popoldanske ure so bili vsi gosti postreženi.

Od dobe obeda sta pretekli dve uri potrebnega počitka v senci košatih kostanjev, ko smo se jeli zopet z godbo na čelu vračati na kolodvor. Vlak, o

že nad 50.000 vstašev, ki čakajo le še svojih voditeljev in potem prično s splošno vstajo.

Tudi gibanje med Albanci obeta biti zelo opasno tako priljubljenemu balkanskemu status quo.

Nasproti temu pa menijo Srbi, da ne more biti letos nobene uspešne vstaje, ker ima Turčija ravno ob meji zbranega zelo mnogo organiziranega vojaštva in evropske žandarmerije.

Italija.

Na Italijanskem so dobili novo ministrstvo, k je že tudi priseglo kralju. Novi predsednik je De Fortis, ki opravlja tudi notranje zadeve. Minister vnanjih stvari je Tittoni.

Francoska.

V francoski zbornici je še vedno debata o zakonskem načrtu glede ločitve cerkve od države. Klerikali in nacionalisti govore proti ločitvi, liberalci in republikanci pa so za ločitev.

Kreta.

Na Kreti se je pojavilo močno gibanje za združitev z Grčijo. Iz glavnega mesta poročajo, da je izdal predsednik ljudskega zbora na konzule oklic, v katerem naznanja, da je sklicalo ljudstvo zbor, v katerem zahteva združitev Krete z Grško. Oklic se obrača tudi do velesil, naj ne bodo sovražne temu gibanju.

Nemški cesar v Maroku.

Pretekli četrtek je nastopil nemški cesar svoje potovanje po sredozemskem morju in v petek je bil gost maroškega sultana v Tangerju.

To potovanje nemškega cesarja v Maroko ima eminentno političen značaj in kaže iznova nemško ljubosumnost povsodi, kjer ne nosi blažena Nemčija prvega zvonca. Nemška politika smatra za svojo „sveto dolžnost“, da popravi „zamudo“, ki jo je povzročila njena diplomacija, to se pravi: nemški cesar Viljem sam hoče pri maroškem sultanu izravnati, kar so pokvarili njegovi diplomatje.

4. aprila 1904 so sklenili Francozi z Angleži pogodbo, v kateri je britanska država priznala legitimno pravico Franciji in pušča republiko pristo roko, da spravlja pod suvereniteto sultanovo vse marokanske notranje zadeve mirnim putem. Ta francosko-angleški dogovor se je vršil natihoma, tako-rekoč za hrbtom Nemčije in francoski vnanji minister je baje zagrešil veliko politično napako, da ni Nemčije o tem dogovoru oficijelno obvestil, kar bi bil v ožgled na Maroku močno zastopanem nemškem interesu baje moral storiti. Ti interesi so skoro izključno trgovinsko-industrijskega značaja.

Nemški cesar pa je hotel potegniti črto čez angleško-francoski račun ter se glede nemške trgovine na Maroku posvetovati naravnost s sultanom. A ne samo glede trgovine. Nemčija ima poleg gospodarskih, vedno tudi svoje politične interese pred očmi.

Nemiri na Ruskem.

Poteka že tretji mesec, odkar so se pričeli nemiri na Ruskem in nič ne kaže, da bi še ponehali. Gotovo je, da ljudstvo samo ob sebi ni kos, ustavlja

katerem so se mnogi železničarji izražali, da niso še videli tako dolgega, nas je že čakal. Na peronu se je odličen češki zastopnik zahvalil Postojnčanom na presrčnem sprejemu. Sprevodniki so imeli polno posla, preden so vse izletnike spravili v vlak, kajti poslavljanja Čehov od slovenskih krasotie, ki so s svojo južno milobo in prirodnim kretanjem kaj ugodno vplivale na severne brate, ni bilo ne kraja ne konca. Moč globokega, iskrenega pobratimstva je s tako silo delovala na Čeha kot Slovence, da si pri mnogem opazil, kako se mu je porosilo oko.

Ko smo bili že vsi v vlaku, razobesijo Čehi raz okna male belo-modro-rdeče zastavice. Godba zasniva „Kde domov muj.“ Tu vdarijo Čehi vmes. Iz stotin grl odmeva mogočna češka himna; med tem se prične vlak pomikati. Godba neprestano udarja, Čehi in Slovenci pojo . . . Z robej, klobuki in mahanjem si dajemo še iz daljave neme znake slovesa; daleč za kraškimi skalami pa odmeva vebna pesem . . .

„Prekrasno! kako prisrčno, iskreno, kako bratsko! Med Slovenci se čutimo kakor doma!“ To mnenje se je čulo vsepovsod po vlaku.

Naše misli so sedaj uhajale na Miramar. In res smo do tja samo enkrat zaustavili in sicer v Nabrežini. Prišli smo na prava kraška tla. Divja bizarnost kraških goličav je dala potnikom povoda k občudovanju in kritičnim razgovorom, in dasi je bila uprav tropična vročina ter smo bili v vlaku nabasani kakor slaniki, nas vendar ni opustila dobra volja; zanimivost kraških tal je dajala snovi k vedno novim

se sili bajonetov in pušk in dokler se ne prične odločna agitacija za revolucijo tudi v vseh višjih krogih, toliko časa ni upanja na uresničenje mlade Rusije. Vzglede prizadevanja jezuitskih krogov na Francoskem, pridobiti si na svojo stran vojaške častnike, kaže tisti pravi konec, na katerem je treba pričeti, ako hoče imeti kaka stranka velikih uspehov v državi, kjer obstoja militarizem.

Vsega tega se mora vlada zavedati in ker se boji, da ne vstane nekega dne nova četa dekabristov, zato skuša ugoditi nekaterim zahtevam, vsaj tem, za katere se poteguje plemstvo. Ako pa se bodo zadovoljile revolucionarne stranke s tem počasnim delovanjem vlade, je zelo dvomljivo, vsaj zadnji atentat pretečene nedelje kaže vse kaj drugega.

Nov atentat v Varšavi.

Osemnajstletni ključavničar Štefan Okrjeia je povzročil eksplozijo bombe v policijski štaciji Trogi, predmestju Varšave. Brž se je peljal na lice mesta višji policijski poveljnik baron Nolken, znan po svoji krutosti iz zadnjih revolucijskih nemirov v ruski Poljski. Ko zavije v ulico Novi-Svjat, mu vrže pod voz neznan atentator veliko bombo, ki je eksplodirala in Nolkena zelo opasno ranila po obrazu, rokah in prsih. Očividno sta si bila oba atentatorja domnjena. Napadalca na Nolkena ni bilo mogoče aretovati. Prvemu tajnemu policaju se je iztrgal iz rok in ko ga je zasledoval drugi policaj, ga je pobil z dvema strela na tla.

Bivši polkovnik, zdaj načelnik varšavske policije, baron Nolken, je znan po svoji brezobzirnosti in po povelju, ki ga je dal kazaškim patroljam, da naj počno, kar hočejo. Cenjeni čitatelji se bodo spominjali grozodejstev, ki so jih uganjale te patrolje po mestu. Zdaj je dobil Nolken plačilo za svojo krutost. Bil je že prej obvešččen po komiteju, kaj ga čaka, ali tem grožnjam je imel le prezirljiv nasmeh.

Na Krimu.

V obrežnem krimskem mestu Jalti je napadla množica skoro vse magacine in žganjarske zaloge. Slednje je vse razdejala in zažgala. Tudi policijska štacija je razdejana. Za pomiritev ustašev je odšlo iz Sevastopolja troje bojnih ladij s tremi kompanijami vojakov na krovu.

Iz Kavkaza.

Nad gubernijo Kutajs je razglašeno s posebnim carskim razglasom obsedno stanje. — 350 kmetov iz Šarapanovega okrožja je udrlo v šole, ki jih je ustanovilo ministrstvo za prosveto ljudstva, razbili so okna in opravo in raztrgali carjevo podobo, kakor tudi knjige in vse dokumente, ki so jim prišli pod roke. Podobno so delali tudi po drugih pokrajinah. — Nekje je razsajalo celo nad 800 kmetov pri občinski pisarni. — Drugje zopet so napravili občutno škodo po gozdih. — V Tiflisu so še sedaj vse šole zaprte. Tudi tistim, ki so bili že pripravljeni, iti zopet v šole, so preprečili drugi, obiskati šolski pouk.

Novi štrajki v Petrogradu.

Zopet ostavljajo delavci tovarne. Že sedaj naj bo nad 35.000 štrajkujočih delavcev iz tovarn. Vlada

razpravam. Tudi v primorskih krajih kot v Divači, Sežani in Proseku nas je čakal mnogobrojen narod, ki je s tem pokazal, da je Primorje še slovensko! Žal, da v teh krajih nismo utegnili, da bi bili zastavili. Tudi v Nabrežini smo postali samo par minut. Potem pa je šlo dalje proti — morju!

„Morje! Morje!“ Kaka magična beseda za naše severne brate Čehi! Pomisliti nam je, da so Čehi narod živeč v sredini evropske celine, ki nima nikjer stika z morjem. Da pač, severno morje jim ni oddaljeno. Ali med Prusake Čehi nerad zahaja, razven če ga žene sila s trebuhom za kruhom. Jadransko morje pa je Čehu preoddaljeno. Saj je samo iz Prage do Ljubljane po železnici preko 800 km!

Kmalu za Nabrežino zaokrenemo na vzhod. Še se vozimo v globoki skalnati zarezi . . . kar iznenada odpre se pred nami čarokrasni pogled na morje. „Moře! moře!“ je odmevalo po vlakcu, vse je zopet tiščalo k oknom, vsak je posegel po svojem daljnogledu . . .

Med tem ko se oko pase ob pogledu na širno morskno plan, kolebamo s kraških višin vedno niže in niže in že zagledamo divni Miramar, liki beli labud, kopajoč se v modrem valovju!

V Miramaru smo vsi izstopili, ogromni vlak pa je prišel prazen v Trst, kjer je čakal našega povratka. Od postaje do grada smo imeli samo deset minut. Grajski uslužbenci pa so bili z nami jako nekulantni; tudi so nas spuščali samo v oddelkih po 25 oseb v grad, nas pa je bilo preko tisoč!

še vedno upa, da se ji posreči potom posredovanja priti v okom temu nevarnemu gibanju. Prizadeti so to pot zlasti delavci po predilnicah. Ko se ni ugodilo njihovim zahtevam po ureditvi plač, so razbili predilne stroje in prerezali vsa jermena, ki so vezali stroje.

Sklicanje zemskega sobora?

Borzijanci iz Petrograda, Rige, Lodza, Varšave, Kijeva in Bakú so imeli v Moskvi zaupen shod, kjer so se posvetovali, kako naj bo njih stališče napram delavskim zahtevam. Pri tej priliki naj bi jim bil zaupal vladni zastopnik, da je dovolil car v principu zemski sobor (nekak naš parlament) in da bodo razpisane volitve že s 1. januarjem 1906.

Smrtna obsodba popu.

„Bajevaja organizacija“ je obvestila popa Ivana Kronstadtskega iz Kronstadta, da ga je obsodila na smrt, ker skuša prodreti s svojo propagando proti revoluciji. (Ivan Kronstadtski je protežiran po Pobjedonoscevu. Nekateri ga smatrajo celo — svetnikom.)

Rusko-japonska vojna.

Vojno gibanje.

O vojnih operacijah sedanjih dnij se ne da veliko poročati. O gibanju Japoncev ni nič jasnega. Neka poročila trde, da le počasi zasledujejo umikajoče se Ruse, ker so vse japonske čete od zadnjih naporov pri Mukdenu zelo utrujene. Druge vesti pa pravijo, da ima to navidezno zadrževanje svoj poseben namen. V prvi vrsti hočejo Japonci po svojih ogleduhih izvohati operacije Rusov, ki so pod generalom Linevičem zadobile drugo smer, potem pa gledati, da obkolijo tudi Lineviča. Ob enem prikrivajo Japonci svoje namene in pošiljajo le neznatne oddelke na operacijsko torišče, da bi tako premotili Lineviča, češ, da ne bi znal, ali velja njih namen njemu ali Vladivostoku.

Cilj japonskega gibanja pa se brez dvoma razločneje pokaže že v naslednjih dneh.

Nadalje ima „Rusko Slovo“ z bojišča to-le važno poročilo:

Japonci delajo poskuse, da bi obe ruski krili obkolili. Da bi imeli močno konjenico, sprejeli so v svojo redno vojsko roparske čete Hunhuzov, vsled česar je zdaj njih konjenica celo močnejša od ruske. Tudi Mongolce nabirajo za svojo vojsko. Te tolpe vodijo mongolski vojaški duhovniki, vsi pa stoje pod poveljstvom japonskih častnikov.

Glavni cilj Japoncev je mesto Kirin, ki je z železnicami zvezan z Ninguto in Harbinom. Ta del je v veliki nevarnosti in ako bi tu Japonci zmagali, potem se bodo morali Rusi umakniti do sibirske meje. V tem slučaju pa bi bila v nevarnosti tudi glavna sibirska železnica in enako tudi Vladivostok, ki bi bil s tem odrezan.

Zaradi tega je pričakovati z vso napetostjo dogodkov, ki se bodo razvili okoli Kirina. Ako bi Rusi propadli tudi tukaj, potem ni več daleč trenotek, ko bo japonska noga stala na ruskih tleh.

Kakšna potrata in razkošnost! Kak blesk in sijaj! Dežele Perzov, Arabcev, Indijanov, Kitajcev in Japoncev prepotujemo kar v eni uri. Tu je stoloval ponosni Maksimilijan, človek velikih načrtov, koje mu je usoda tako strašno razpršila! Glej Miramar, koliko sijaja in gorja si videl med svojimi zidanimi! Pod zaklonom svojega pristava si objemal ladjo, ki je pripeljala zvitega Napoleona III. in z njim ono povestno deputacijo naroda mehikanskega! Da tvoje vode niso nikdar božale onih lepih brodov, še danes bi snival o raj in sreči! Po tvojih lesknatih sobanah je sanjala poletna duša Šarlotina! Pod tvojim krovom so jej bile strte peruti in ti si jo omračil z večno senco! Proč od tu, nedolžne krvi tvojega stvarnika ne zabrišejo tvoje snežno bele zidine, ne vduše je sočnati vonji tvojih perivojev! Nesrečni Miramar! nemi pričenik pozemeljskega gorja in tuge si in boš vseh vekov veke!

Ko smo si ogledali grad, čakala sta nas že dva parnika parobrodnege društva „Trieste-Istria“, ki sta nas popeljala v Trst.

Solnce gre v zaton. Tako mirno, tako čisto se potaplja v morje, čarobni odsviti trepečejo po lahno šumečih vodah. In rožnata luč se razliva po golem krasu, kakor iz samega pestrega rubina odsevajo kraški vrhovi in od obrežja sem poje pesem večerni zvon . . .

Kraljestvo dneva je zatoniло. Na čistem obzorju samo še svetli, rumenkasti sev . . . Lahek zefir pihlja preko lavorovih gajev, ljubko gladeč tajnostno listje

Japonci imajo dosedaj vseh čet za 450.000 mož, ki se pa dan na dan množe po prostovoljeih iz Mongolije.

Japonsko vohunstvo izbornu deluje in so jim znane vse ruske pozicije.

Rusko brodovje, — boj na morju.

O tretjem ruskem brodovju se poroča, da je odplovalo iz Sueza in gre proti jugu. Japonski admiral Togo je s svojim brodovjem na poti, da zabrani združenje ruskih brodovij.

Roždestvenski plove proti Sumatri. Z otokov sv. Mavricija so videli prvo in drugo baltiško brodovje 900 milj od Ceylona jadрати navidezno v smeri proti Sunda-otokom.

Pariški „Mattin“ ve poročati, da je japonsko brodovje že zadelo ob rusko in da sta bili dve ruski oklopnici zadeti od japonskih torpedov.

Rusi so japonsko brodovje napadli in boj traja dalje. Izid še ni znan.

Angleški — vsikdar nezanesljivi listi poročajo, da se je potopilo več ruskih ladij, med njimi „Navarin“ in „Sisoj Veliki“, le o japonskih izgubah molče. —

Vesti o tej morski bitki še niso potrjene.

Zdaj se gre za to, kako se odloči bitka na morju. Kajti ta bitka bo odločilna za ves nadaljni položaj.

Iz japonskih poročil.

Glasom Ojamovega poročila, so Japonci pretekli terek zavzeli Čantu. Ta kraj se nahaja 20 kilometrov severozapadno od Kajvansjana in 50 kilometrov severno od Tjelina. Iz tega sledi, da je ruska armada ozemlje Tjelina popolnoma zapustila.

O mobilizaciji ruske armade

poroča „Echo de Paris“: Sedem novih vojnih zborov bo mobiliziranih v kratkem času. Vsega skupaj bo 200.000 mož. Rezerva teh vojev ostane v Rusiji za notranje zadeve. Na ta način bo mogoče izogniti se težavam mobilizacije in vzdrževati stalno armado za notranjo službo.

Razun teh vojev bo odšlo na bojišče te dni še 150.000 mož. Te čete, združene z onimi na bojišču, bodo znašale skupno silo 600.000 mož, ne všteti čet, ki so na straži ob železnici in onih v Vladivostoku. Teh 600.000 mož bo razdeljenih na štiri armade.

Kakor se poroča iz Varšave, se namerava v Rusko-Poljski zbrati ob železnicah vojaške straže, ki bodo ob mobilizaciji nadzorovale vojaške vlake.

Ujeti Rusi na Japonskem.

Na Japonsko prispevajo že prvi oddelki pri Mukdenu ujetih Rusov. V svojih raztrganih uniformah napravljajo povsodi utis, kakor da je vsa armada zelo zanemarjena. Ujetnike sprejemajo Japonci zelo prijazno. Vseh pri Mukdenu ujetih Rusov bo okrog 65.000. Od teh jih odpošljejo na Japonsko 47.000, tako da bo znašalo število ujetnikov na Japonskem — všteti one, ki so jih zajeli že prej — nič manj kakor 86.000. To je že cela armada, ki se ne da nadomestiti v enem dnevu ali pa tednu.

akacij in mimoz. In ribiči na malih čolnih, s svojimi belimi jadrji se vračajo v večernem vetru v dolgi vrsti liki kaka flotilja! Vse je zarisano tako čisto, tako jasno! In zdaj v dohledni daljavi malenkostno seva-joča pičica. Pičice se množe: dve, tri, štiri . . . deset, glej, že jih je na stotine! . . .

Večerni ozon je prihajal od sinjega morja in ohlajal razgreto ozračje, ko smo izstopili v tržaški luki.

Oficijelnega sprejema od strani tržaških Slovanov ni bilo, deloma ker se ni znalo gotovo, ali pride iz Miramara z vlakom, ali s parnikom, deloma pa, ker so baš to dobo vladale v Trstu kritične razmere. Tem številnejše so nas obsuli prosluli tržaški fakini, za katere pa se nismo brigali. V dolgih vrstah smo pod vodstvom tržaških Slovencev odkorakali v znane tržaške restavracije kot hotel Volpich (lastnik Čeh) „alla stazione“ itd. Ogled mesta smo odložili na dobo povratka. — Čehi so bili v tržaških hotelih povsod zadovoljni, posebno jim je ugajalo plzensko pivo.

Določeno je bilo, da ob polnoči odpotujemo v Benetke.

(Dalje prih.)

Ujet poročevalec.

Vojni poročevalec amerikanskega lista „New-York Herald“ poroča, da so ga ujeli Japonci pri Tjelinu. Bil je pri četi 5000 Rusov, ki se je nahajala v odprti dolini. Tu jih je napadla od vseh strani japonska garda s šrapneli, tako da ni bilo mogoče kljubovati. Nato so se Rusi podali.

Nova taktika?

Iz Petrograda poročajo, da se bavi generalni štab na bojišču z novo taktiko, ki naj bi sovražnikovo moč naravnost izžrpal. Tudi ne zahteva več onih 400.000 vojakov, ki so jih nameravali prevoziti tekom pomladi na bojišče. V čem obstoji ta novi način bojevanja, žal, ni znano.

Posojila obeh držav.

Japonska kakor Ruska iščeta posojila. Japonski se je že posrečilo dobiti en milijon funt šterlingov. Naval na hamburško banko je bil tako nasilen, da je morala delati celo policija red. Ruski pa posodijo denar Francozi in sicer iščejo na posodo 500 milijonov frankov. S tem seveda še ni misliti, da nima Rusija več denarja. Na tako očitane nekega angleškega lista je pozval finančni minister dopisnika tega lista, naj si ogleda ruske zaklade v zlatu. Pokazal mu je premoženja v znesku ene milijarde rubljev.

Glasovi o miru,

ki prihajajo skoro izključno iz Londona, se pojavljajo v listu „Daily Telegraph“ zopet na sledeči način:

Japonska bi naposled ne zahtevala povračila vojnih stroškov od Rusije, ako se jej zajamči užitek vseh svoboščin, katere bi zahtevala. A v tem slučaju bi jej Amerika ali Anglija morali dati polno garancijo, da bi se mirovni pogoji držali.

Iz Petrograda se poroča, da car sam noče slišati o nobenem pogajanju za mir ter da hoče nadaljevati vojno do skrajnega, ker bi bilo nečastno skleniti mir sedaj, ko je Rusija šele na začetku dogodkov v vztočni Aziji.

Štajersko.

Slavna zmaga ptujskih Slovencev pri upravnem sodišču.

Slovenci so dosegli v petek glede volitev v okrajni zastop ptujski pri upravnem sodišču na Dunaju sijajno zmago. Kakor znano, so lansko leto bile v ptujskem okraju volitve v okrajni zastop in so Slovenci v veleposestvu, ki je odločilno, propadli za 14 glasov, tako da je prišel zastop v nemške roke. Slovenci so se pa v več slučajih po deželnega glavarja namestniku g. Jurteli pritožili na upravno sodišče ter je bila v petek v tej zadevi razprava in se je pritožbi Slovincem ugodilo glede 16 glasov. Vsled tega je zelo mogoče, da pride ptujski okraj zopet v slovenske roke. Razsodba upravnega sodišča je za Slovence velikanske važnosti ne le za ptujski, ampak za vse spodnještajerske okrajne zastope. Z imenovano razsodbo se je namreč razsodilo, da ne sme biti podlaga

Iz zapiskov popotnika po Sibiriji.

(Spisal Vladimir Karalenko.)

„Ubijalec.“

(Nadaljevanje.)

Pritegnil je vajeti in hitro so dirjali konji po glavni cesti . . .

„Vidiš“, je pričel „ubijalec“ svojo pripovedko, „od tega je že dolgo — sicer ne prav zelo dolgo, toda vendar je stekla od tedaj že marsikatera kaplja vode v morje. Moje življenje je postalo med tem popolnoma drugačno in zato se mi zdi, kakor da se je vse to, kar je za menoj, že davno zgodilo. Včasih so me užalili in trpinčili — t. j. oblastva so to storila — in tu me je kaznoval Bog občutno. Istega dne sta mi umrla mlada žena in moj sin. — Starišev nisem več imel; tako sem bil sam, tako čisto sam na vsem svetu; imel nisem niti sorodnikov niti prijateljev. Duhovnik — da ta! — mi je vzel svojo zadnjo imovino kot poravnavo pogrebniških stroškov. Tu sem pričel premišljati; mislil sem, ugibal in omahoval v svoji veri. Izgubil sem svojo staro vero in nove nisem imel. Resnično — dosti tudi ne razumem od tega. Saj jedva čitam; svoji pameti tudi ne zaupam dosti . . . Tu pa se me je polastila žalost, neko hrepenenje, tako silno in močno, da se nisem več veselil svojega življenja, in da je prišla tedaj smrt po me, bi se tega celo razveselil. Zapustil sem kočjo, zadnjo stvar, ki je ostala v moji posesti, ognjem svoj kožuh, nataknem škornje,

volilne pravice v veleposestvu takozvani čisti direktni davek po 120 K, to je vsota, ki ostane po odbitku 15% popusta pri zemljiškem in 12% popusta pri hišnorazrednem davku, marveč ima biti podlaga volilne pravice predpisani davek brez odšteta popusta. Brežiški okrajni zastop je padel v nemške roke, ker je čisti (resnično plačani) davek (brez priklad seveda) vsled odračanega 15% in 12% popusta pri mnogih slovenskih posestvih pri zadnjih volitvah znašal manj nego 120 K, dočim je po novi razsodbi merodajni predpisani davek znašal nad 120 K. Slovenci brežiškega okraja naj torej izvajajo iz razsodbe posledice za prihodnje volitve. Tudi za celjski okraj bode imela razsodba z dne 24. pr. m. morebiti dalekosežne posledice. Prvikrat so tu Slovenci zmagali v okrajnem zastopu, ko je vrgel g. dr. Dečko iz veleposestniške volilne skupine posestnike velikih mestnih hiš, oziroma ko je po dr. Dečkovih neprenehanih pritožbah upravno sodišče končno izreklo Slovincem ugodno principijalno razsodbo o mestnih volilnih v veleposestvu. Slovenci so šli lani s tem vprašanjem pred upravno sodišče in dasiravno nikdo ni prav upal na zmago, razsodilo se je končno, kakor smo gori označili. Število volilnih opravičencev v veleposestvu se po ti volilni praksi gotovo znatno pomnoži in je le vprašanje, ali stem iznova pridobi več somišljenikov slovenska ali nemška stranka. To natančno preštudirati in pravčasno vse potrebno ukreniti bodi pa nujna skrb tudi celjskega okraja. Če bodo Slovenci močje na svojem mestu, utegne nova razsodba povzročena po pritožbi dr. Jurtele imeti za nas enak pomen kakor gori označena od dr. Dečka izvojevana principijalna razsodba upravnega sodišča: ta pomen namreč, da bodo Nemci morebiti zopet za dolgo vrsto let morali opustiti vsak poskus udreti v naše okrajne zastope, zlasti v celjskega, da bi po okrajnih šolskih svetih ponemčili zlasti naše šolstvo.

Javna prošnja slovenskim rodoljubom.

Sveti duh na Ostrem vrhu je ena najsevernejših točk slovenskega ozemlja na Štajerskem in ondodna šola edina s slovenskim jezikom v celem lipniškem okraju. Krajni šolski svet pri sv. Duhu namerava napraviti za to okrožje ljudsko knjižnico in se obrača tem potom do vseh rodoljubov, da ji blagovole podariti primerne knjige, ki bi jih lahko sami pogrešali. Vsako knjigo, naj je še tako neznatna, prejema z največjim veseljem in hvaležnostjo. Naslov: Krajni šolski svet pri sv. Duhu na Ostrem vrhu, pošta Lučane, via Ehrenhausen Štajersko.

Promet s tujei v Celju. Bliža se čas, ko pritiska gospoda iz večjih mest v hladneje kraje ali da se naslaja na pomladnih krasotah narave. Celjska okolica in Savinjska dolina vlečeta od leta do leta tujce na se. Ali pogledjmo, kake tujci so to! Poprečno, ako ne skoro izključno, hudi Nemci. Kak zagrizen germanski profesor, kak bogat trgovec, penzionist, boljši uradnik itd. In vsi ti letovišniki, kakor smo često imeli priliko prepričati se, delajo vse navskriž veliko nemško politiko, zanašajo prusaške

odrežem si v gozdu palico in šel sem po širokem svetu.“

„Kam?“

„Kamor so me nesle noge. Tu sem delal nekaj časa, oral sem svojemu gospodarju polje, tam sem pomagal ob žetvi v skednju, tu in tam sem se zadržal v enem kraju po en dan, tudi po cel teden, včasih celo po mesec in gledal sem, kako so živeli ljudje, kako so molili k Bogu in kako so imeli vsi eno vero . . . Iskal sem pravične . . .“

„No, in kje si jih dobil?“

„Kako naj ti povem? — Res so ljudje zelo različni in vsak ima svoj križ. To je resnično. Ali vendar poznajo vsi ti ljudje zelo slabo našega Gospoda in ga tudi slabo molijo. Vsak misli le nase, kako bi se on nasitil. In potem — celo ropar in zločinec v verigah nista prava hudodelca. Kaj nimam prav?“

„Mogoče — in kaj dalje?“

„No, žalost v meni je bila še težja in močnejša. Videl sem, da nimam nikjer pomoči in potikal sem se po šumah. Zdaj razumem seve malo več — in vendar . . . Takrat res prav ničesar nisem razumel. Sklenil sem na primer postati arestant.“

„Kako to?“

„Tako, popolnoma umevno; izdal sem se za vlačuga — in tu so me zgrabili. Tudi jaz sem hotel imeti svoj križ.“

„In ti je bilo za tem kaj lažje?“

„Ah, kaj lažje! Samo neumnost je bila to. Ti pač še nisi sedel po ječah, pa zato tudi ne boš znal

ideje med naše ljudi in jih politično in drugače kvadrirajo. Do teh razmotrivanj me je ravnokar navedla notica v „Vahtarici“ od preteklega četrtka, ko pripravlja nemški „odbor za promet tujcev v Celju“ hišne gospodarje celjske na sprejem tujcev v svoja stanovanja. Že dejstvo, da načeluje temu odboru zagrizen renegat Fritz Rasch in da navaja kot tozadevno poizvedovalnico najbesnejšo nemško kavarno „Merkur“, govori jasno, kakim tujem pripravljajo bivališča v Celju. Nekateri naši ljudje so pa še tako kratkovidni, da gredo na led temu društvu in sprejemajo v svoje hiše nemške letovišnike. Umestno in tudi že skrajni čas bi bilo, da ustanovimo celjski Slovenci podobno društvo in da vabimo v Celje in v njega lepo okolico slovansko gospodo, osobito Čehe in Hrvate. — Več ko bomo imeli v poletnem živem času stika z odličnimi Slovani, tembolj bo živela naša slovanska stvar.

Koroško.

Nemška značajnost. V ponemčevanju koroških Slovencev so tamošnji pangermani res — sila dosledni. Kar ne gre z lepo, gre z grdo. Ker se je slovenski narod že toliko osokolil, da si upa vsaj slovenski — misliti, udarjajo germanofili na struno surovosti. Zaporedoma prirejajo po slovenskih krajih, zdaj tu zdaj tam nemško nacionalne veselice, na katere vabijo dosledno tudi slovenske stariše. A slovenske otroke kar siloma vlačijo na take heilovske prilike. Za to skrbe nemški učitelji, ki so nastavljeni po slovenskih krajih. Slučajev, da se učitelj v germanizatorične svrhe poslužuje svojega slovenskega šolskega materijala, bi lahko našeli vse polno. Podobno poroča „Mir“: V Dobrlivesi je občespoštovan slovenski rodoljub in jeklen naroden značaj. Ta mož je hud trn v peti tamošnjim prusakom. Na vse kriplice si prizadevajo, da bi ga politično ubili. Ker ne morejo družega, pa bi mu radi vzeli vsaj volilno pravico. V ta namen so iskali dolgo časa po sodnijskih aktih da bi zasledili kje kako sodnijsko kaznovanje dotičnika. A ničesar niso zasledili, kar bi mogli navesti kot madež značajnega rodoljuba. Ker je bil ves trud zastoj, se je v onemogli jezi neki tak prusak zakadil v poštenjaka ter mu v brezimnem pismu podtika najgrše stvari in ga žali na nečuden način. Res, dejanje kaže moža. Na teh dejanjih se pa tudi vidi, kakva je ta nemška stvar, za katero se bore.

V Št. Janžu v Rožu so dobili učitelja, ki noče znati slovenski. Bi se tudi z njegovim imenom Marinč ne skladalo.

„Svobodna Koroška“ imenuje „Bauernzeitung“ oni del slovenskega Gorotana, v katerem imajo Nemci še toliko sreče, da jih kako slovensko uho — poslušajo. Kdor pa za njihove zlohodne nakane nima posluha, ta v njihovih očeh tudi nima smisla za „freieitliches Kärnten“. Takega smisla nimata n. pr. profesor na ženskem učilišču v Celoveu g. Apih in pa nadučitelj Kovačič, zato ju napada na vse načine, le ker sta se udeležila slovenskega učiteljskega zborovanja v Šmihelu pri Pliberku in ondi povedala svoje misli, ki so v velikem nasprotju s „svobodno Koroško“.

tega, jaz pa sem bil v njih in zato ti lahko povem, kakšen samostan je to. Glavna reč je: tam žive ljudje popolnoma brez koristi, leno. Zdeha se ti, premetavaš se iz kota v kot in pri tem iščeš po zlobnih mislih. Za hudobna dejanja je ta kraj za ljudstvo kakor navlaš, ali da bi mislil tam kdo na svojo dušo in na Boga — to je velika redkost, samo posmehujejo in norčujejo se iz tega.

Tu pa sem uvidel, da sem zašel po svoji neumnosti na neprav kraj, izdal sem svoje pravo ime in prisil, naj me izpuste. Pa to se ni takoj zgodilo, pozvedovali so okrog, storili to in ono — da, celo ozmerjali so me: kako si se mogel samega sebe naporno javiti? S tem so me samo mučili in ne vem, kaj vse bi se zgodilo z menoj, da ni poseglo vmes — nenadoma čudno naključje. In veliko gorje mi je zakrivil ta slučaj, toda brez njega bi bilo še morda slabši.

Po ječi se je raznesla govorica, da pripeljejo v temnico „enorokega“. Tudi jaz sem slišal, kako so se razgovarjali o tem: nekateri so rekli, da bo res, drugi zopet, da ne. Nič mi ni bilo na tem ležeče, ker tedaj mi je bilo pač vse enako, ali ga pripeljejo ali ne. Prihajali so tudi arestanti iz mesta in dejali: „Res je, „enorokega“ pripeljejo v spremstvu močne straže, na večer bo gotovo že prišel.“ Cela tropa arestantov je drla na dvorišče, vsi polni radovednosti. Tudi jaz sem šel ven, da se malo sprehajam, ne ker sem bil radoveden, ampak le iz dolgega časa; sploh sem hodil po dvorišču, kolikor so mi le dovolili. Tako

Primorsko.

Koncert „Glasbene Maticice“ v Trstu.

V jutru ob 5. uri dne 25. t. m. je stal na južnem kolodvoru v Ljubljani poseben vlak pripravljen, da sprejme za izlet na jadranski jug 556 izletnikov, med njimi 142 pevk in pevcev „Glasbene Maticice“.

Vso pot od Ljubljane do Trsta so bili izletniki navdušeno pozdravljani od našega naroda na Notranjskem in Primorskem.

Na tržaškem kolodvoru je pričakovalo izletnike veliko število tamošnjih Slovencev, na čelu jim dr. Gregorin, ki je v kratkem in lepem nagovoru pozdravil prišlece.

Odgovoril je predsednik „Glasbene Maticice“ g. profesor Stritof in dejal, da je „Maticica“ društvo narodnih bojevnikov, ki se bojujejo za sveta prava naroda z idealnim orožjem slovanske pesmi, ki bodri in navdušuje naš narod.

Točno ob 8. uri se je pričel v veliki dvorani „Narodnega Doma“ koncert, pri katerem je bilo navzočega ogromno občinstva, ki je pevce od točke do točke s prisrčnim navdušenjem pozdravljalo. Odlikoval se je zbor kakor tudi oba solista: gospica Devova in izvanredno nadarjeni član slovenske opere g. Betetto.

V nedeljo 26. t. m. je bil istotam drugi koncert ob 4. uri popoldan, ki se je vršil v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Po odpeti tretji točki so tržaški Slovenci poklonili vodju Hubadu lovorov venec z rdečim trakom. Pri tej priliki je gremela dvorana od navdušenih klicev „Živio Hubad!“

Po dokončanem koncertu je pa kar nenadoma zadonela po dvorani „Hej Slovani!“ Kar je bilo navzočega v dvorani, vse je dvigalo svoj glas in navdušenje se je izražalo v mnogem do solz rosnem očesu.

Ob 8. uri je bila zbrana vsa ogromna množica na kolodvoru. Tu pa se ni nikdo več oziral na politične nasprotnike, marveč dal je duška slovanski zavesti v glasni pesmi, ki je iz neštevilnih grl donela v nočni zrak — na uho nasprotnikom. Le-ti so strme poslušali silen pojav slovanske zavesti in si morali priznati, da ni še zamrla slovanska reč ob Adriji, marveč da živo in čedalje živeje klije!

Neverjetna vest. V Pulj je pred nekoliko dnevi sredi noči priplula neka italijanska torpedovka. Z ladije je drzno stopil na suho italijanski častnik in se bližal utrdbi Barbarigi. A straže so ga zagledale in ga aretovale. Bil je ta ogleduh kapitan italijanske vojne mornarice. Odvedli so ga v zapor. Pri njem so našli več načrtov in obrisov puljskih trdnjav.

Goriški peki prete s štrajkom. Te dni so predložili gospodarjem spomenico, v kateri zahtevajo, da se razdeli pekovske pomočnike v tri kategorije po 32, 28 in 24 K na teden; prostori, kjer se dela kruh, naj bodo čisti in zdravi, vsi delavci morajo imeti po en dan na teden prosto. Ako gospodarji ne odgovore do 1. aprila t. l., začne se ta dan splošen štrajk.

sem hodil utopljen v misli in že popolnoma pozabil na „enorokega“, kar se odpro duri in vidim pripeljati starega moža. Majhen, slaboten starec je bil to, z ne-gosto, sivo in dolgo brado. Omahoval je; komaj sta ga nesli nogi in ena roka mu je visela nepremično ob rami. Vzlic temu ga je stražila petorica mož z nasajenimi bajoneti. Ko to vidim, me je nekaj zazeblo. „Bog v nebesih“, si mislim, „kaj počnejo ti ljudje! Ali je res mogoče peljati človeka tako kakor divjo zver! In ko bi bil to vsaj kak orjak, močan in krepak mož — ne, ampak polomljen starec, ki mu je sedela že smrt za vratom!“

Nepopisno sočutje se me je polotilo! In čim dlje ga opazujem, tem globlje sočutje sem imel do njega. Peljali so starca v pisarno, poklicali kovača in ga ukovali na rokah in nogah v verige. Sam je vzel verige v roke, prekrižal se je nad njimi in si jih položil okrog nog. „Kuj!“ je dejal kovaču. Potem je vzel še druge sponse, utaknil je vanje svoje roke in jih pomolil kovaču, da jih je ukoval.“

Voznik je molčal in povsili glavo, kakor da mu je zopet ostajala pred očmi ta podoba. Zmajal je z glavo in potem je nadaljeval:

„Te besede so imele na me čudovit utis, segle so mi prav v srce. Čudno je vendar! Pozneje sem ga imel priliko spoznavati prav dobro — pravcati hudič, Bog mi odpusti, sam zapeljivec in zloben sovražnik! In kako se je mogel hliniti svetnika! In še celo zdaj; če se le spomnim na njegovo molitev, ne morem si prav misliti, kako je: drugačen človek je

Doma in drugod.

Korupcija ali kaj?

Poroča se nam čuden slučaj:

Pri nekem vladnem uradniškem oddelku je bilo razpisano mesto za pisalko na stroj. Izmed mnogih kompetentinj se je penudila ena tako: če daste meni to službo, kupim sama stroj, in če me obdržite pet let, ga prepustim brezplačno c. kr. vladi.

In res je dobila ta kompetentinja to službo, če tudi so se mogle izkazati druge z odličnejšimi spričevali.

Ali res ni imel dotični odločilni odbor toliko moči, da bi izključil tako nedopustno konkurenco? Ali se je dal res premotiti z obljubo, da dobi za to en pisalni stroj brezplačno, če podeli tej kompetentinji to mesto?

Upravičeno reflektiramo na pojasnitev, kako se je moglo to zgoditi, ker mi vendar ne smemo misliti, da bi se dosegle pri c. kr. vladi [kake službe s — podkupovanjem.

Ali pa se hoče s tem namigniti, naj se ponudi učitelj za razpisano mesto borne službe s tem, da se zaveže darovati erarju nekaj tinte na leto . . . ?

„Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev“ so ustanovili v Ljubljani. Predsednikom je bil izvoljen dr. Zbašnik. Član tega društva postane lahko vsak slovenski književnik ali časnikar, ki nima nad 45 let. Namen društvu je združevati književnike in časnikarje, ščititi njih koristi in varovati stanovski ugled, podpirati člane, njih vdove in sirote. Društvo je pristopilo tudi k „Zvezi slovenskih časnikarjev“. — Gotovo lepe misli, ali vprašanje je, ali bo tudi tako slavno životarilo, kakor nekdanje slov. umetniško društvo, ali pa zavoji v tisti konvencionalizem, ki diči dunajsko „Konkordio“. — Izredni občni zbor tega društva je dne 5. aprila t. l. v „Narodnem domu“ ob 8. uri zvečer. Pravila je dobiti zadnje dni pred zborovanjem pri društvenem odboru. Pristop v društvo imajo tudi dame. — Vsi, ki se zanimajo za stvar, naj se tega zborovanja zanesljivo udeleže, prosi odbor. Na dnevnem redu je tudi definitivna volitev celega odbora.

Realeci v Idriji so napravili v telovadnici svoje šole koncert v dobrodelne namene. Da bi poskušali tako prireditve slovenski realeci v Ljubljani, bi vodstvo s tem gotovo ne bilo zadovoljno.

Slovenski časnikarji imajo letos svoj šesti shod. Vršil se bo v Voloskem-Opatiji med 14. in 16. majem. Na programu je pred vsem strokovna organizacija žurnalistov.

Pomanjkanje krme. Deželni pomožni odbor, sestojč iz zastopnikov c. kr. deželne vlade, deželnega odbora, c. kr. kmetijske družbe, Zadrugne zveze in Gospodarske zveze, sestavljen je v svoji seji 18. marca 1905 seznam onih krajev na Kranjskem, ki imajo vsled lanske velike letne suše pomanjkanje krme, in sicer obsega ta seznam sledeče kraje: 1. Sodnijski okraj Lož in Cirknica. 2. Občini Planina in Rakek, sodnijskega okraja Logatec. 3. Občini Dole in Ka-

moral biti tedaj! Tega mnenja so bili tudi drugi. Če mi veruješ ali ne, vsa tolpa arestantov je umolknila, če ga je videla, vsi so ga gledali in molčali. „Ti, ki so se navadno smejali, so postali resni, drugi so se celo prekrižavali. Tako je bilo, kadar je molil.

Z dušo in telesom sem mu bil udan. Kajti tak, kakor sem ga spoznaval tedaj, kot tak je napravil na me utis, da je resničen pravičnik, kakor naj bi živeli taki svoj čas.

Nikogar nisem iskal tedaj, izogibal sem se vsakemu zaupnemu občevanju, zato se tudi meni ni nihče približal. Tu in tam sem poslušal svoje tovariše, kako so se zabavali med seboj, ali poslušal nisem ne nje, kakor da bi bilo vse le brenčanje muh . . . Kar sem mislil, vse to je ostalo v meni; naj si je bilo dobro ali slabo — nihče me ni popraševal po tem. Tako sem tudi sklenil, priplaziti se v celico tega starca. Naključje je bilo ugodno: straži sem stisnil pet kapejk* in spustil me je v ječo, pozneje mi je dovolil to tudi tako. Pogledal sem skozi okence: starec je stopal po celici sem ter tja, žvenketale so verige, ki so se vleklo po tleh in govoril je sam med seboj. Ko me je zapazil, se je okrenil in stopil k durim.

„Česa potrebuješ?“

„Ničesar“, mu odgovorim, „ničesar mi ni treba. Prišel sem samo, da te obiščem. V tej samoti ti mora biti pač dolgočasno.

* 1 kapejka = 2 $\frac{1}{2}$ vinarja.

nomlja, sodnijskega okraja Idrija. 4. Občine Št. Peter, Šmihel in Košana, sodnijskega okraja Postojna. 5. Sodnijski okraj Senožeče — izvzeta je občina Hrenovice. 6. Sodnijski okraj Višnja gora. 7. Sodnijski okraj Velike Lašče, izvzeti sta občini Turjak in Rob. 8. Sodnijski okraj Ribnica. 9. Politični okraj Črnomelj — izvzete so občine Metlika, Lokvica, Božjakovo, Dragatuš, in Tančagora. 10. Politični okraj Novo mesto. — Spodaj podpisani izvrševalni odbor ima nalogo, da nakupi in odda krmo živinorejcem gori navedenih krajev. Po tozadavnih predpisih c. kr. poljedelskega ministrstva preskrbi se krma — po primernih cenah — samo tistim živinorejcem, ki bi sicer morali radi pomanjkanja vsled suše živino prodati. Oddajala se bode krma le proti takojšnjemu plačilu — in samo v izvanrednih slučajih tudi na upanje. Stroške za vožnjo krme plača sicer tudi prejemnik, a se mu potem odračunajo od kupne vsote. Naročila poslati je po možnosti takoj, a najkasneje do 10. aprila 1905 „Gospodarski zvezi“ v Ljubljani, in sicer skupno po občini, kmetijski podružnici ali zadrugi. Vsaka zloraba te pomoči je strogo prepovedana in bi se tudi kaznovala; zato naj naročajo krmo le živinorejci, ki niso nič svojega sena prodali, niso oddali svojih zemljišč v najem in so res v taki zadregi, da bi morali živino prodati, če ne dobijo po primerni ceni krme. Županstva, oziroma načelniki kmetijskih podružnic in zadrug jamčijo pri skupnih naročilih za ta dejstva posameznih naročnikov. Podrobna pojasnila daje „Gospodarska zveza“ in je objavita posebej lista „Kmetovalec“ in „Narodni gospodar“ v svojih prihodnjih številkah. — Izvrševalni odbor za preskrbovanje krme: Pirc, l. r., za c. kr. kmetijsko družbo. Rožman, l. r., za „Zadrugno zvezo“. Jeglič, l. r., za „Gospodarsko zvezo“.

Iz Kamnika. Računski zaključek mestne hranilnice v Kamniku kaže, da je ta zavod v preteklem letu zopet lepo napredoval. Na hranilnih vlogah vložilo je v 1904. letu 2159 strank 547.709 K 98 vin., stanje hranilnih vlog je znašalo 1.153.742 K 21 vin. Vsega denarnega prometa je imela hranilnica 1.779.299 K 22 vin. Tudi rezervni zakladi sta se močno pomnožili in sta znašali obe koncem leta 16.482 K 15 vin. — Dramatični odsek Narodne čitalnice v Kamniku nam poroča, da je moral zaradi bolezni enega člana preložiti predstavo izvirne narodne igre „Stari Ilija“ na nedeljo dne 9. mal. travna. — Vojaki v Kamniku. Kakor čujemo iz zanesljivega vira, se bo nastanil v Kamniku oddelek gorske artilerije. Pri tej priliki ne moremo drugače, da bi ne izrekli želje, naj bi se nastanili zopet trajno vojaki v našem prijaznem mestu, ker smo uverjeni, da je ravno naše mesto zelo prikladno za tako nastanitev.

Mizarji pri Mathianu v Ljubljani štrajkajo in zahtevajo izboljšanje plač in ureditev delavnih ur. Vzrok štrajka naj bi bila Mathianova namera, vpeljati akordno delo.

Velikanski morski volk. Iz Reke se poroča: Kapitan na parniku „Voloska“ naznanil je pomorski oblasti, da je videl med Reko in Opatijo 7 metrov dolgega morskoga volka.

„Tu nisem sam“, mi je odgovoril, „Bog je z menoj; pri Bogu ni dolgočasno. Sicer me je pa razveselil obisk dobrega človeka.“

Stal sem pred njim kakor klada; celo on se mi je čudil, gledal me je in zmajal z glavo. Dejal mi je: „Stopi vendar malo od okna, da te vsaj vidim.“ Storil sem tako in on me je gledal, dolgo, dolgo in naposled dejal:

„Kakšen človek si ti? Govori!“

„Kaj naj povem?“ — odgovorim, „izgubljen človek sem, drugega nič.“

„Ali se morem na te zanesti? Ali me ne boš izdal, ogoljufal?“

„Še nikogar nisem osleparil in tebe še manj. Kar boš ukazal, vse hočem storiti.“

Malo je premišljal in potem je nadaljeval:

„Danes po noči moram poslati nekam človeka. Ali bi ne hotel ti tega?“

„Kako pa naj pridem odtod?“ vprašam.

„To ti kmalu povem!“ odgovori on. In res me je poučil tako, da sem prišel po noči iz jetnišnice na prosto, kakor da grem iz svoje kože. Našel sem prav tistega človeka, kakor mi ga je on opisal in dejal je prav tisto besedo, kakor sem jo bil naučen jaz. Zjutraj sem se zopet vrnil. (Dalje prih.)

Restavracija oddaja „Društvo plitvičkih jezer“ v svojem hotelu. Nastop 1. maja t. l. Ponudbe do 10. aprila, na zagrebški naslov.

Življensko zavarovanje na razglednici je najnovejši pojav na razgledniškem polju na Angleskem. Tvrška Wrench je izdala tako karto, ki zavaruje odpošiljatelja za 24 ur na 10.000 mark za slučaj smrti, ako zavarovavec izgubi življenje pri uporabi kaknega javnega transportnega sredstva. Zavarovalni paragraf se nahaja na prednji strani karte in ga mora odpošiljatelj podpisati s črnilom.

Čudno življenje imajo prebivalci onih občin, ki meje na velikansko Kruppovo strelišče v Essen-u. Ti prebivalci morajo imeti razun svojih hiš še podzemsko bivališča, v katera naj beže, kadar streljajo na strelišču z granatami in bombami za poskušnjo. Zato pa dobijo odškodnine po 30 mark na dan. Živina sicer sme ostati v hlevih, a če jo pobijejo, dobijo lastniki dobro plačano. Ravnotako se dobro povrne vsa škoda, ki se mej streljanjem zgodi na poslopih. Otroci teh naselbin zaslužijo tekom leta lepe novce. Ker morajo v dneh strelnih vaj narediti velike ovinke mimo strelišča, dobe istotako lepo odškodnino. Pogodbo, ki je zdaj potekla med tovarno in naselniki, bodo obnovili za nadaljnjih 30 let. Z ozirom na dejstvo, da bo poslej še veliko več strelnih vaj, ker bo čimdalje več vojská na svetu, se odškodnine izdatno zvišajo. Vsak naselnik dobi na leto 400 mark mesto dosedaj 129 mark. Število letnih strelnih vaj se pa tudi zviša na 150. Če pa je število vaj še večje, se odškodnina znatno poviša.

Kalno vodo očistiti za pranje. Večkrat se zgodi, da je voda iz rek tako kalna, da se perilo ne more prati z njo. Ako hočeš vodo očistiti, postopaj na sledeči način. Dan pred pranjem natoči si kalne vode v veliko posodo. Vodi prilij par litrov vrelega kropa, v katerem si raztopil za 3-4 žlice zdrobljenega solitra. Potem pusti vodo mirno stati do drugega dne, nakar jo oprezno z vrha odtoči. Vsa nesnaga vode se bode na ta način usedla na dno posode.

Rusko bogastvo. Ruski inženir Olenin, ki je nedavno prepotoval vse ozemlje ob Leni blizu Irkutska, je v carski geografski družbi v Petrogradu poročal, da je zasledil, kakor se mu dozdeva, v teh krajih največji premogovnik sveta. In ne le ogromne zaloge premoga, marveč tudi baker in druge kovine se nahajajo v bogati meri v teh krajih. Na nekaterih mestih leže zakladi kar razkriti. Za razpošiljanje premoga in kovin pa ne razpolagajo ti kraji z drugimi prometnimi sredstvi nego s plovbo po reki Leni nizzdol t. j. severno proti ledenemu morju in Berinski cesti. Kajti sibirski železnica še ne teče do Kirenska. Pa tudi plovba po Leni je v teh časih malo priporočljiva, ker bi to opozorilo Japonce na velike zaklade v teh ruskih zemljah. Pred vsem ostane zabeležnja vredno, kar je poročal Olenin, ker na taki podlagi se utegne razviti velikanska sibirski industrija in zdaj že celo ni zameriti Rusom, ako si prizadevajo dobiti v posest oni važno lukko v kopnem morju.

Hrana — nevarnost za življenje. Neki človekoljubni Američan svari svoje rojake na sledeči način: Pijte vodo, da dobite tifus; pijte mleko, da dobite jetiko; jejte juho, da nalezete Brightovo bolezen; jejte meso, da vas napade apopleksija; jejte ostrige mesto strupa; jejte zelenjavo, da postanete slabotni; pijte čaj in kavo, da obolite na živcih; kadite smodke, da si nakopljete kroničen katar; pijte vino, da dobite protin! — Kdor hoče torej ostati popolnoma zdrav, naj nič ne je, nič ne pije, nič ne kadi! Pa še predno dihamo, bi bilo dobro, zrak kemično preiskati in ga izčistiti.

Perutninarstvo.

Gospodarska črtica.

Nihče si ne bi mislil, koliko dobička nese dobro gojeno perutninarstvo. Prave pojme o tem je mogoče dobiti le tedaj, ako pogledamo, koliko perutnine izvozi ta ali ona država na leto. Pred dvema leti je kupila Nemčija od sosednih držav perutnine za 172 milijonov mark (1 marka = 60 kr.), letos je kupila od Avstrijcev samo jaje za 15 milijonov!

Neverjetno visoka številka, ki kaže, kako plodonosno more biti gojenje perutnine že samo zaradi jaje. —

Pri nas na Slovenskem je svet v ta namen zelo primeren in tudi živež ni drag, zato bi bilo res želiti, da bi se naši ljudje perutninarstva bolj poprijeli in je resno gojili, ker tudi ta reja mora biti previdna, ako nočemo, da delamo v svojo izgubo.

To so spoznali tudi na Nemškem in zato so ustanovili interesirani krogi društva, ki imajo le namen, bodriti rojake k gojenju perutninarstva. Ali izkazalo se je, da more perutninarstvo drugih dežel z nemškim uspešno konkurirati in da ne bo uvoz v Nemčijo nikdar ponehal. Tako ceno, kakor oddajamo lahko mi perutnino, ne more Nemec. Tam je zemljišče veliko dražje, delavci so mnogo boljše plačani od naših in živež je tam neprimerno dražji.

V sledečih besedah podajem le nekaj nasvetov onim, ki so mislili kdaj na to, da goje perutninarstvo.

Obširnih razprav pisati tu ni mogoče, ker tako bi morali napisati cele knjige.

Prva skrb slehernega perutninarja mora biti, kam nastaniti svoje gojence. Tu in tam je opaziti, da drže perutnino po hlevih. To je zelo škodljivo, če ne toliko perutnini, pa govedi, ker jim kokoši onesnažijo jasli in krmo. Drugače pa je zelo umestno, napraviti hlev za perutnino tako, da je v gotovi zvezi z onim za veliko živino, že zaradi toplote. Mogoče bi bilo še najbolj umestno, predeliti hlev z omrežjem, tako da ima en del perutnina čisto sama zase.

Kdor pa se za perutninarstvo v resnici zanima in komur je mar prisluziti si kaj z vestnim gojenjem te živali, temu bi svetovali, naj si napravi poseben hlev za kokoši.

Dobro je, da se naslanja ta na kako drugo večje poslopje. Snov, iz česa se naredi, je pa precej poljubna. Paziti je treba samo, da ne trpi žival nikdar mraza. Kdor si napravi tak hlev iz lesa, naj vzame deske po colo debele in naj zbije stene tako, da obstoje pravzaprav iz dveh sten, v razdalji moške dlani. Vmes pa nabaši šote, čresla, suhega pepela, za silo je poraben tudi droben pesek. Nikakor pa starih cunj, ki postanejo kmalu pravcata zalega vsakojake golazni.

Kako velik bodi hlev, je pač odvisno od števila kur, ki jih misli kdo gojiti in pa od tega, če ga rabi samo zvečer, da spi v njem perutnina. Če rabijo kokoši tak hlev samo po noči, vzemi na vsakih 6-10 glav po en kvadratni meter talne površine in visočine najmanj dva metra. V obče naj ne bo v enem takem hlevu nikdar nad 50 kokošij.

Stene napravi gladke, kakor le moreš, pobeli jih na leto dvakrat z vapnom, ki mu primešaj nekaj kreolina ali pa lizola, kar desinficira in uniči vse golazni.

Streho pokriješ lahko z opeko, z lesom ali pa z lepenko, ki je posmoljena. Slednje je še najceneje in je tudi zelo pripravno.

Za tla porabi dobro zbito prst, cement, beton ali pa opeko. Les ni priporočati. Sploh storiš dobro, namazati lesene dele pri hlevu s karbolinejem.

Za steljo je pač najboljša šota, ki naj ne bo predrobna. Šota ima te neprecenljive dobrrote, da desinficira kurje odpadke, je razmeroma dolgo časa porabna in daje izvrsten gnoj, zlasti za nežnejšo zelenjavo. Če nimaš šote, lahko porabiš tudi ovenelo listje ali pa močnejše žaganje.

Če postavljaš hlev za perutnino, ne smeš pozabiti na ventilacijo. V ta namen vzemi kos cinkove cevi, postavi jo navpično skozi streho in potem napravi kak zapah, ki ti služi, kadar je huda zima.

Ne pozabi tudi okna, ki naj bode obrnjeno ali proti jugu ali vzhodu, pa naj bo veliko dovolj, da ne daje le zadostno svetlobe, ampak služi tudi prezračenju. Pred oknom napravi mrežo, če pustiš ob poletnih nočeh okna odprta, da ti ne delajo ujeti škode.

Skrbi, da ima perutnina vedno dovolj svetlobe in čistega zraka in ne daj se motiti, ko bi ti kdo dejal, čemu kokoši svetlobe. Luč in zrak je eden prvih predpogojev za zdravo perutnino.

(Dalje prih.)

„V znamenju življenja“

Listnica uredništva. G. Fedorov: Poslano prejeli. O priliki „M. p.“ vzpričo naših razmer nekoliko pretenciozno. Zdravstvujte!

Narodna čitalnica v Kamniku sprejme društvenega slugo.

Ponudbe naj se pošiljajo na čitalniški odbor ali pa na predsednika g. dr. Al. Krauta, odvetnika v Kamniku.

Tiskarskega učenea

sprejme tiskarna A. Slatnar v Kamniku.

Seydlin

Najbolje za zobe.

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZAM pristen le s trgovskosodno registr. zeleno varstveno znamko z nuno.

Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zrgajo, napenjanje, telesno zaprtje, influenco, za rane, zobne bolečine itd. Poštnino pristo do vsake poštno postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristo centifolijsko mazilo (iz vrtnice „rosa centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje.

Pri vseh, še tako zastaralih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštnino, poštno spremnico in z zavojem vred veljata 2 lončka K 3'60. Pristo le iz lekarn „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenajo vsaki pošiljatelj balzama zastoj ali pa se na željo posebej dopišljejo.

Naročajte in razširjajte „Naš List“!

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice SV. MARKA se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. =

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo nahuho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 104, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto: 1 ducat (12 steklenic) 4- K. 2 ducata (24 steklenic) 8- K. 3 ducate (36 steklenic) 11- K. 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K. 5 ducatov (60 steklenic) 17- K. Imam na tisoče priznalnih pisem, ki jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdraveli: Ivan Barentinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljančić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb**, Ustanovljena l. 1360. Markov trg št. 104, poleg cerkve sv. Marka. 7

Zdravje je največje bogastvo!